№ 32, თბილისი, 1941 წ. გამოცემის წელი XVIII. გამომცემლობა „კომუნისტი", ფასი 50 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნიანგი

ნახ. გ. ლომიძისა

თუ კი შერჩა თავის ქალა

გერმანელებმა გამოაცხადეს, რომ მათ როსტოვის აღებით ხელში ჩაიგდეს კავკასიის გასაღები და ილაშქრებენ ბაქოზე. გაზეთებიდან

ფონ კლეისტი, როსტოვს სთვლიდა
კავკასიის გასაღებად,
და მტაცებლის ხარბი თათი
წაატანა ასაღებად,

სურდა ბაქოს კარის შეხსნაც —
ჩვენი ნავთის წასაღებად.
მაგრამ უმალ, არამზადამ,
სწვნია ჩვენი დარტყმის ძალა,

და კვახივით მოკვეთილი
გადაგორდა ყირამალა,
აწ მოჭრილ თათს ნუ იჩივლებს,
თუ კი — შერჩა თავისქალა!..

ბრინჯი და ადამიანი

გერმანელი ფაშისტები როსტოვიდან პანიკურად გამოქცევამ ისე დააბნია, რომ ამ მოვლენას ერთი მეორის საწინააღმდეგო გამოგონილ „მიზეზებით“ ხსნიან.

ძველი გადმოცემით ქართლელმა გლეხმა სახელად ტეტომ კაცი მოჰკლა.

ტეტო შეიპყრეს და პასუხისგებაში მისცეს. დაინიშნა გამოძიება, რომელმაც დაადასტურა ტეტოს დანაშაული. შესდგა სასამართლოს სხდომა. საქმის გარჩევის დროს მოსამართლე ტეტოს შეეკითხა:

— სცნობ თუ არა თავს დამნაშავეთ?

— მე რა ვიცი.

ჩაიდინე თუ არა მკვლელობა?

— მე რა ვიცი.

— რატომ მოკალი კაცი?

— მიტომა!—მკვეთრი და „დამაჯერებელი“ ტონით უპასუხა ტეტომ.

ტეტოს არაფერი ჰქონდა სათქმელი, რადგან მტყუანი იყო. ის დაიბნა, როგორც ბრინჯის კაკალი. როდესაც ჰებელსის ინფორმაციას ვისმენთ ხშირად გვაგონდება ტეტოს საქციელი, და უფრო მეტად დაბნეული ბრინჯის კაკლები.

თუ რაოდენ დიდი მსგავსებაა დაბნეულ ბრინჯის კაკლებსა და ჰიტლერული ინფორმაციის ავტორის შორის ამის საუკეთესო მაგალითს იძლევა გერმანიის პრესა, მათ მიერ როსტოვის დაკარგვასთან დაკავშირებით. აი „დალაგებულად აზროვნების“ გამომხატველი, ერთი მეორესთან „ჰარმონიულად შეთანხმებული“ გერმანული ფირმის ინფორმაციები:

წითელი არმია მოსპობილია.

(აგვისტოს ინფორმაციიდან)

საშემოდგომო კამპანიის საბოლოო სტადია უნდა იყოს საბჭოთა ჯარების მოსპობა.

(ოქტომბრის ინფორმაციიდან)

რუსეთის მოქალაქენი ჩვენ დამხსნელებად გვთვლიან.

(ფაშისტურ ინფორმაციებიდან)

საბჭოთა არტილერია და ავიაცია საბოლოოდ მოსპობილია.

(გენერალ ფონ-ბოკის ნოემბრის მოწოდებიდან)

ჩვენ ავიღეთ როსტოვი. უკვე გახსნილია გზა აზიისაკენ.

(ნოემბრის ინფორმაციიდან)

როსტოვის მოსახლეობა თვალებზე სიხარულის ცრემლებმორეული შეგვეგება.

(ნოემბრის ინფორმაციიდან)

გერმანიის საოკუპაციო ჯარებმა მიიღეს ბრძანება, რათა დაუნდობლად განახორციელონ რეპრესიული ღონისძიებანი მოსახლეობის წინააღმდეგ, რომელმაც მონაწილეობა მიიღო ბრძოლაში გერმანელების ზურგში.

(ნოემბრის ინფორმაციიდან)

„...ბოლშევიკებმა წააქეზეს როსტოვის მოქალაქეები, რომ მათ გერმანიის ჯარების ზურგში ომი ეწარმოებია... ამ საერთაშორისო კანონების მოწინააღმდეგე ბრძოლის წარმოების ხერხმა, ის შედეგი მოიტანა, რომ გერმანელების ჯარმა, რომლებსაც როსტოვი დაკავებული ჰქონდათ, მიიღეს ბრძანება, რომ დაეცალათ ქალაქის შიდა ნაწილი“.

(ნოემბრის ინფორმაციიდან)

ჭეშმარიტად აქ მოყვანილ ამონაწერთა შორის, გაცილებით ნაკლები კავშირია ვიდრე უწესრიგოდ დაბნეულ ბრინჯის კაკალთა შორის. მართლაც როგორ უნდა აიხსნას, რომ „განადგურებულმა საბჭოთა ჯარმა“ კლეისტის არმია გაანადგურა? თუ საბჭოთა არმია განადგურებულია, რაღას ებრძვის მაშინ მთელი ძალღონის საბედისწერო დაძაბვით გერმანიის არმია? „დაღუპულ არმიელთა აჩრდილებს“? ეგ ხომ ლამანჩელი რაინდის ხელობაზე უცუდესია? თუ საბჭოთა მოქალაქენი გერმანელებს მხსნელებს უწოდებენ, მაშინ რატომ დასჭირდა ამ „მადლიერი“ ხალხის წინააღმდეგ გერმანელ მხედრობას მხეცური რეპრესიები? თუ როსტოველები გერმანელ ფაშისტებს სიხარულის ცრემლების ნაკადულით შეეგებენ, და წითელი არმია კი განადგურებული იყო, მაშინ ვიღას გაექცნენ თავქუდმოგლეჯით მარიუპოლისაკენ როსტოვიდან კუდამოძუებული ფაშისტები?

ჭეშმარიტად, ზოგიერთი ადამიანი და დაბნეული ბრინჯი აშკარად ჰგავს ერთმანეთს მათი მდგომარეობით და ამის საუკეთესო ნიმუშს გერმანელი ფაშისტები წარმოადგენენ.

ს. ისარიძე

„საიქიოსაკენ“

გერმანიაში ჰოსპიტალები არ ყოფნით უამრავი დაჭრილებისათვის. გაცემულია ბრძანება დახოცონ მძიმე დაჭრილი ჯარისკაცები, რომელთა მდგომარეობა უიმედოა.

გაზეთებიდან

ნახ. დონისა

მძიმე დაჭრილი—ექიმო ჯანსაღად ვარ, გამომწერე, სახლში მინდა გავემგზავრო.

ექიმი (თავისთვის), ბოდავს. (ავადმყოფს) ფიქრი ნუ გაქვს, დღესვე გამოგწერთ და კიდეც გაგამგზავრებთ!

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ნადარეიშვილისა

ბლიცმაქცევა

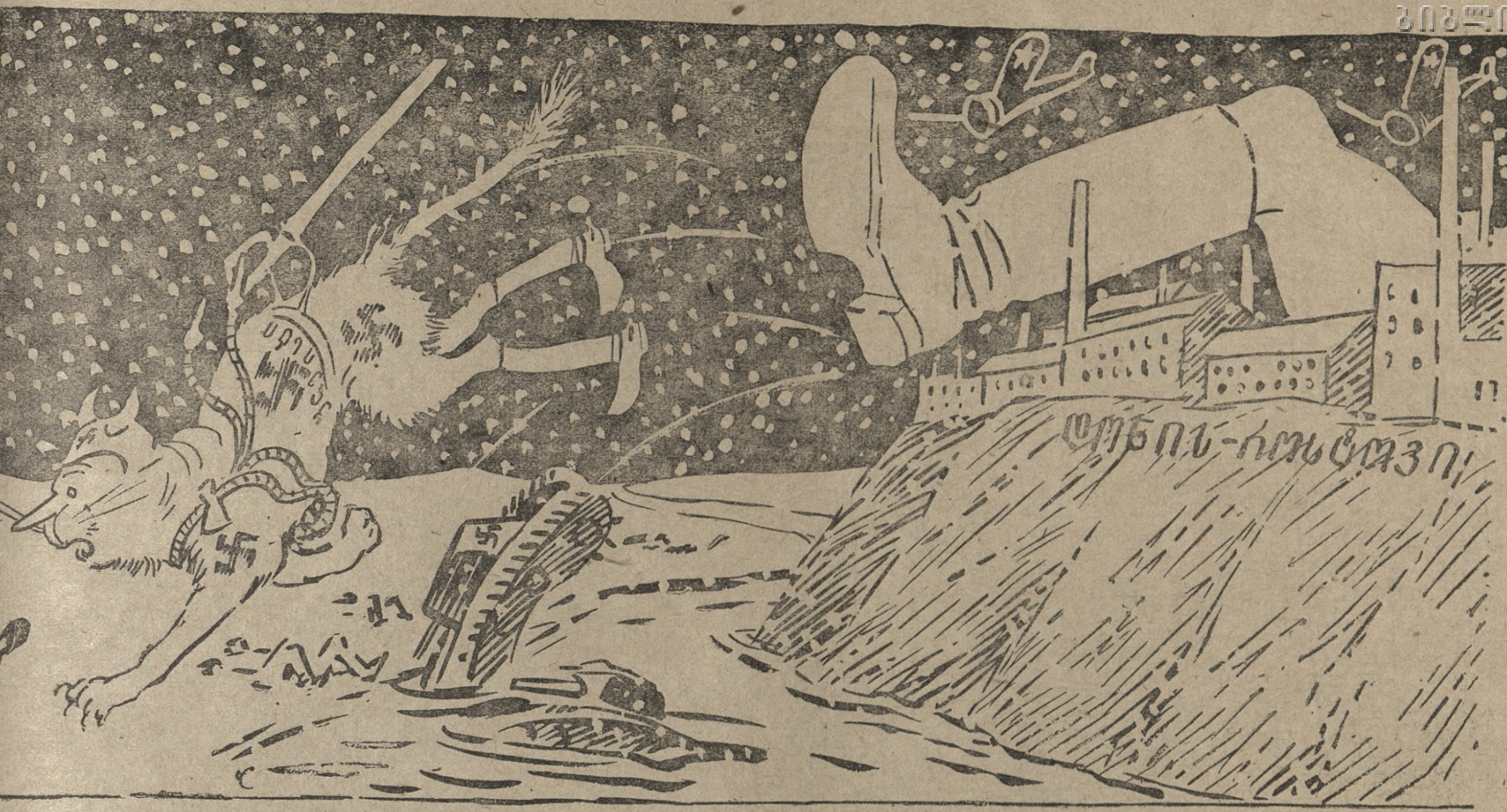

ამ მჩხავანამ დონის როსტოვს თურმე დიდხანს უჭურკურა,
დავლის ეხშით მოხიბლული შიგნივ შეძვრა ეშმაკურად,
მაგრამ მისცხეს ჩექმის ქუსლი, გულს უხეთქავს ჩვენი ურა,
და „რაინდი“ ფაცაფუცით, უკან გარბის როგორც ტურა.

კატა ვერ შესწვდა ძეხვსაო...

არის ქართული ანდაზა,
რაც მოვახსენოთ მტერსაო,
კატამ სთქვა, ძეხვს რომ ვერ შეწვდა
პარასკევია დღესაო,

კლეისტი როსტოვს მიადგა,
გასაღებს ვიგდებთ ხელსაო,
ზაქოს ავიღებ,—გადავალ
კავკასიონის ქედსაო,

იქიდან ირანს დავიპყრობ,
შემდეგ კი — ინდოეთსაო,
ასეთი ნაზრძანები მაქვს, —
უნებებია „ღმერთსაო“.

მადლი მას „მპყრობელთ ევროპის“
ჩვენს დიად „ფიურერსაო“.
სლავთა ხალხები მალე გზას
გარდებით დაუფენსაო.

მაგრამ მას აღარ დასცალდა
ეხილა „ნატვრის თვალია“
და თუ „ჩხავანას“ უთაქეს
ეს განა მისი ბრალია?

მან როსტოვიდან „მოუსვა“
ძნაოდა: ვაი, ვაიო,
რას დამაკლებდენ წითლები,
ზოლხი არ ყავდეთ ავიო“.

სანდრო

რიხი, დიტრიხი და სხვ...

„გერმანიის გენერლები მოითხოვენ ნაცისტთა მთელი რიგი ხელმძღვანელი მოხელისა და, განსაკუთრებით, გერმანიის მთავრობის ბეჭდვითი სიტყვის განყოფილების უფროსის დიტრიხის გადაყენებას“.
გაზეთებიდან

სანამ ფაშისტებმა არ დაჰკარგეს რიხი,
ძალიან მოსწონდაათ თავისი დიტრიხი.

გენერლებს მოსწონდათ ქება და სალამი —
მეჭორე მლიქვნელის წრიპინა კალამი.

გენერლებს ხიბლავდათ ჭორნი უცნაურნი
და იბერებოდნენ როგორც ინდაურნი.

„მოვსპეთ რუსის ჯარი!“ — დასწერდა დიტრიხი,
ისმოდა ფაშისტთა გრძნეული: ხი-ხი-ხი!..

ისმოდა ტრაბახი: „ერთი დატაკებით,
მოვსპეთ სსრკ-ს სულ ყველა ტანკები;

მოვსპეთ ყველა გემი, ყველა თვითმფრინავი!“ —
ჩხაოდა დიტრიხი, — ფაშისტური ყვავი.

ბრიყვი გენერლები ყურს უგდებდნენ ჭორებს,
თუმცა თვით ხედავდნენ მკვდარ „სს“-თა გორებს.

მაინც ახარებდათ ხმა დიტრიხის კვეხნის,
მორეკავდნენ ბანდებს, დასაპყრობად ქვეყნის.

შემდეგ როს ჭორებით ვერ დამალეს ჭირი,
როცა გამოუჩნდათ მინაყილი ცხვირი,

როცა გუდერიანს, კლეისტს და მათ ძმათა,
მიაყოლეს ზურგში, დაემართად ხათა,

ფაშისტების ბანდებს მოეშალათ რიხი,
თვითაც აღარ მოსწონთ მჩხავანა დიტრიხი.

ყირიმელი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

იგემა

როსტოვ-ტაგანროგის გზა გაქცეულ გერმანელების სასაფლაოდ გადაიქცა.

ნახ. დონისა

— მართალი უთქვამთ ფრიც, რუსეთში ცივი ზამთარი იცისო.
— ეგ რა არის მე ის მაკვირვებს, რომ ამ ცივ ზამთარს ძალიან ცხელი დღეებიც სცოდნია.

კურტ ჰერმლერის მოგზაურობა როსტოვში

ძაროდიორი კურტ ჰერმლერი აღფრთოვანებულია. კურტ ჰერმლერმა აღარ იცის, რა ჰქნას. კურტ ჰერმლერს უსრულდება დიდი ხნის ოცნება: ინახულოს ეს სახელგანთქმული დონის როსტოვი და თავისი მლევამოსილი ფეხი დადგას მის ქუჩებში. კურტი როსტოვს მიდის და თან მიჰყავს სათუთად ნაზარდი ოთხასიოდე ტილი.

კურტ ჰერმლერი წერილს სწერს მშობლებს, აზარებს, რომ სულ რამდენიმე დღე და—იგი როსტოვში იქნება.

„მომწერეთ, ვის რა წამოგიღოთ? ნუ დამერიდებით. როსტოვში, როგორც ამბობენ, ყველაფერი აუარებელია“,—სწერს იგი.

პასუხი დაუყონებლივ მოდის. მოთხოვნები მრავალფეროვანია.

„წამომიღე, ან უკიდურეს შემთხვევაში, გამომიგზავნე, ოღონდ ჩქარა, როსტოვური ბოტი. ფეხზე აღარ მაცვია, ჩემთვის ბოტი აუცილებელია!“—სწერს პირველი ცოლი—ფრაუ ჰერმლერი.

კურტი იღიმება, წერილს ჯიბეში ინახავს და სიაში შეაქვს ბოტები. გაუჭირდება კურტს როსტოვური ბოტის გაგზავნა თუ?

„შვილო კურტ! ჩახვალ თუ არა როსტოვში, დაუყოვნებლივ იშოვე როსტოვური თბილი პალტო (ბეწვიანი!) და იმავე დღეს გამოგზავნე. აქაც დადგა ზამთარი და მე პალტო არა მაქვს, მიჭირს დილიდან საღამომდე რიგებში დგომა“.—სწერს კურტს დედა, რომელსაც აგრეთვე ძალიან აინტერესებს სწორედ როსტოვური ბეწვიანი პალტო.

კარგ მოთხოვნას აყენებს აგრეთვე კურტის უფროსი და, ნორჩი ქალწული ორმოცდახუთი წლისა, რომელიც იმდენად გაძვალტყავდა, რომ საგრილობელ პუნქტშიაც აღარ ღებულობენ. მას სურს სამკაულებით აინაზღაუროს დიდი დანაკლისი წელთა სიმრავლისა და უქმელობის გამო და ამიტომ სწერს კურტ ჰერმლერს:

„კურტ! მე ჯერ კიდევ არ გავთხოვდი. შენს ჩამოსვლას ვუცდი. კურტ! მე ძალიან მაინტერესებს როსტოვური სამაჯური, საყურეები და ოქროს ბეჭდები. ეს ჩემთვის აბსოლუტურად აუცილებელია, კურტ. ამას გარდა, კურტიკო, მე დამჭირდება ოქროს საათი, ქალი უკვე გასათხოვარი ვარ და არავითარი ოქროს საათი არა მაქვს. ჰო, კინაღამ დამავიწყდა, კურტ: ჩემთვის საჭიროა დონის-როსტოვური ტუფლები, მაღალქუსლიანი, კურტ! ეს ყველაფერი, კურტ. ჩააწყე როსტოვურ კარგ ჩემოდანში (ახალში, კურტ!) და გამომიგზავნე დაუყოვნებლივ თორემ ვატყობ, მალე გავთხოვდები და ვეღარ მომისწრებს, კურტ! ხომ გესმის, რასაც გავალებ: ნუ იქნები ლენ[illegible] და ჩქარა მომაშურდე, კურტიკო, შენ გაგისკდეს [illegible]“.

[illegible] ისტერიკიანი დის ისტერიული წერილის შემ[illegible] კურტ ჰერმლერმა მამის ბარათი გადაშალა:

[illegible] კურტ! ახლა ალბათ როსტოვში იქ[illegible] გამარჯვება, კურტ! ამიტომ ახლა გჭირია გამჭრიახობა და მოქნი[illegible]. დონის როსტოვიდან შენ შეგიძლია და უნდა [illegible] გამოგზავნო ჩექმები. ერთი წყვილი იყოს შინ სახ[illegible], ერთი—თექის და ერთიც—ლაქის. ამას გარდა, [illegible] იქნება კარგი როსტოვური პალტოც. თუ კ[illegible] შენი მოითხოვს, მე უფრო მაქვს უფლება, მით [illegible], რომ როსტოვში პალტო ბევრია და მე კ[illegible] ტყაპუჭიც გამიცვდა. და რაც მთავარია, კურ[illegible] ალბათ გაგიგონია დონური ცხენები და აი. რა[illegible] საქმე: უნდა მოახერხო როგორმე ერთი ცხენის [illegible] და გამოგზავნა. როგორ მოახერხო? ეს მე [illegible]. უმჯობესია იყოს ცალთვალა (შეგიძლია [illegible] თვითონ დაუვსო ცალი თვალი!), რადგანაც საღ[illegible] აქ არ შემარჩენენ. თუ მოახერხო, იშოვე რამ[illegible] წყვილი როსტოვური შარვალი: აქ კარგ ფა[illegible] შეიძლია გავყიდო. კარგი იქნება აგრეთვე [illegible] როსტოვური ნამცხვრების გამოგზავნა: ძველ ჩვეუ[illegible] შეახეე, რომ ძველმანები იგონოთ, თორემ გზა[illegible] შესჭამენ! თქვენ ალბათ დიდხანს არ დარჩებით როსტოვში; ჩრდილო კავკასიაში გადახვალთ. ჩა[illegible] გროზნოში, ბაქოში და შემდეგ დაიპყრობთ [illegible] კავკასიას. იქიდან ზღვით შეგიძლია გამოგზავ[illegible] კახური ღვინოები, ხილი და ლიმონი. ლიმონი [illegible] გამოგზავნე: ექიმები მეუბნებიან, ჩინებული [illegible] წამალია წელ.კავის და სიბერის წინააღმდეგო“.

კურტი ბიძაშვილმაც არ დაივიწყა:

„ძვირფასო ძმაო კურტ! მოგილოცავ როსტოვში [illegible]სვლას. მიშველე და გამომიგზავნე... ე-ე... როსტო[illegible] კონიაკი, ღვინო, ლიქიორები და საკოსტიუმე[illegible] [illegible] მოგილოცო, რომ შენი ცოლი უკვე მეოთხე [illegible], ორსულად არის! ეტყობა, ვაჟი გეყოლება“...

[illegible] უკანასკნელი წერილი დახია კურტმა. მან გამო[illegible]ანგარიშა, რომ უკვე მეექვსე თვეა. ფრონტზეა წა[illegible] და მისმა თანამეცხედრემ ალბათ რომელიმე [illegible]გრილობელ პუნქტში მოიპოვა ასეთი წარმატება! [illegible], მაგრამ ნაკუწები მაინც ჯიბეში ჩაიყარა: „რო[illegible] დავბრუნდები პასუხს მოვთხოვო“.—იფიქრა.

კურტ ჰერმლერი მართლაც ესტუმრა როსტოვს. მაგრამ ვერც ერთი საჩუქრის გაგზავნა ვერ მოახერ[illegible], რადგან სრულებით არ დარჩა დრო: მას დაუ[illegible]ყოვნებლივ დაატოვებინეს ეს მშვენიერი ქალაქი.

თუმცა კურტი როსტოვიდან შორს არ წასულა: [illegible] ახლოს მიუჩინა მას ბინა წითელი სნაიპერის [illegible]სტმა ტყვიამ.

ალ. მაღულარია

სტრატეგია

ნახ. დონისა

— ამბობენ, რომ გენერალმა კლეისტმა როსტოვიდან სტრატეგიული მოსაზრებით დაიხიაო, დასაჯერებელია?
— როგორ არა... მხოლოდ არა მისი, არამედ ტიმოშენკოს სტრატეგიული მოსაზრებით.

მოლა მასრადინას მიმბაძველი

ნახ. გ. ლომიძისა

წითელი არმიის მიერ როსტოვის აღების შემდეგ გერმანიის საინფორმაციო განყოფილებამ დაიწყო მტკიცება, რომ აღებული როსტოვი აღებული არ არისო. მათ გამოაცხადეს: „ბოლშევიკებმა შესაძლოა გამოაქვეყნონ ცნობა იმის შესახებ, რომ მათ უკანვე წაგვართვეს როსტოვი, მაგრამ ამაზე ლაპარაკიც არ შეიძლება“. ამ სულელური ხერხით მათ სცადეს ხალხის მორიგი მოტყუება.

გაზეთებიდან

ერთხელ მოლა მასრადინა ფეხით მექას მიდიოდა,
ხელში ჯოხი და ზურგზე კი—მოკიდული ტვირთი ჰქონდა.

გაიარა გაჭირვებით მან მანძილი კარგა დიდი
და ნახა, რომ მდინარეზე აღარ არის ძველი ხიდი,

მოგროვილ ხალხს, გასვლის მსურველს, მორევია დარდი, ურვა,
რომ არ ძალუძთ გაღმა ნაპირს არც გასვლა და არც გაცურვა.

— რა გაწუხებთ?—უთხრა მოლამ,—თუ კი გასვლა თქვენთვის სჭირსა,—
მდინარეზე გასაყვანად მე გათხოვებთ ამ ჩემს ვირსა.

— აბა ვირი სადა გყავსო?—ჰკითხეს მოლას ნელის ხმითა,
— „ვერა ხედავთ?—აი ვირი“... და თვის ჯოხზე მიუთითა.

იქნებ სთქვით, რომ ეს ჯოხია? იქნებ კიდეც გაიკვიროთ?
რასა ბრძანებთ, განა მექას წავიდოდი მე უვიროთ?

თვითონ ალაჰს ახე ნებავს—ვირი ჯოხად მოგაჩვენოთ,
მე კი, როგორც მის მოციქულს,—რაც ვსთქვი, უნდა დამიჯეროთ...

და რომ არც თქვენ დაბრკოლდეთ და წასვლა არც მე დამიხანოთ,
ვირს გათხოვებთ, მაგრამ თვით მე—ზურგით უნდა გამიყვანოთ...

გაიძვერა მოლას ოინს და აშკარა ეშმაკობას
მიხვდა ყველა, მიუბრუნდნენ, სტაცეს ხელი მისვე კომბალს,

და იმდენი უთავაზეს, სანამ წელი არ მოხწყვიტეს,
და მით ძველი ოინები—ცემაში არ გაუქვითეს.

— : —

ნაცისტების ცრუ მოლებსაც, როცა ხიდი ჩაუტყდებათ,
მასრადინას მეთოდით სურთ თვისი ხალხის მოტყუება.

მაგრამ მოლა თუ გადარჩა მარტოოდენ ჯოხით ტყეპას,
აწ ჰიტლერი მთლად წააგებს თვის ცოფიან თავის კეფას.

ფარსადანი

ძარცვა-არმიის გარდერობი

ტყვედ წამოყვანილ გერმან ჯარისკაცებს და ოფიცრებს მრავალ შემთხვევაში აცვიათ ქალის თბილი ტანსაცმელი.

გაზეთებიდან

ზამთრის მწვავე სუსხმა დაჰკრა
ნაცისტების „უძლევ“ ბანაკს,—
დაერიენ მთელ ევროპის
სოფელსა თუ დაბა-ქალაქს

და გაძარცვეს ქალი, ბავშვი,
ვისაც ჰქონდა ზამთრის ქურქი,
ჩაიცვეს და გამოეწყვენ —
[illegible] მით ზურგი.

ამაოა, მგლების ეს ცდა,
თუმც სხვის ქურქით თავს ჰქარგავენ,—
მაინც ჩვენში აწ სულ მალე
სა[illegible] ქურქს დაჰკარგავენ.

ქოვზი ნაცარში

ფაშისტებმა მოძებნეს გესტაპოს მიერ მოსყიდული არამზადა და ის გამოაცხადეს ვ. მ. მოლოტოვის [illegible] ძმად—გიორგი მოლოტოვად. მას რადიოთი ათქმევინეს უმეცარი სიტყვა, რომლითაც შეეცადა უარეყო ფაქტები აღნიშნული ამხ. მოლოტოვის ნოტაში: „საბ[illegible] თა სამხედრო ტყვეების მიმართ გერმანელ ხელი[illegible] ფალთა აღმაშფოთებელი მხეცობის შესახებ“.

გაზეთებიდან

უტყუარი ფაქტებით
მთელ ქვეყანას ეცნობა:
სამხედრო ტყვეთა მიმართ
გერმანელთა მხეცობა.

აწუწუნდა ჰებელსი
ეს რა ჰორი არიო,
მხეცობას რათ ჩაიდენს
არიელთა ჯარიო?..

თუ არ გჯერათ, ისმინეთ,
თვით სამხედრო ტყვისგანო
ამბებს გეტყვისთ ჰეშმარიტს
არ შეთხზულსა სხვისგანო.

და პირველად ყოვლისა
ჟურნალისტთა კრებაზე
„სამხედრო ტყვემ“ წარმოსთქვა
სიტყვა რუსულ ენაზე.

სთქვა წინასწარ გაფრთხილებთ
არ არის იშკილიო:
ნამდვილად ვარ საბკომის
მოლოტოვის შვილიო.

და რაც იქ მამაჩემმა
ნოტაში დასწერაო,
სინამდვილე არ არის,
ნურავისა სჯერაო,

ამას თვით მე ვაცხადებ
მოლოტოვის შვილიო,
ასეთ ამბების მომსმენს
დამეკარგა ძილიო.

და დამშვიდდა ჰებელსი
„ფაქტების სიძლიერით“
მაგრამ მსწრაფლ ჩაუშხამ[illegible]
ეს განცდა წამიერი,

კვლავ ჩაფლავდა მოლაყბ[illegible]
დიდი წინამძღოლია,
რადგან. ვიცით მოლოტო[illegible]
ვაჟი არა ჰყოლია.

დ. ზვიადაურ[illegible]

მტრედისფერი ყორნები

„ჩვენმა ნაწილებმა მთლიანად გაანადგურეს ესპანეთის „ცისფერი დივიზია".
გაზეთებიდან

— ეს ამბავი ზაფხულის მიწურულს დაიწყო.

ესპანეთში ჩასულ ჰიტლერის კაცს ხაუზმე გაუმართეს. გენერალი ფრანკო და მისი შინაკაცები, რომელთაც ახლა იქ მინისტრებს უწოდებენ, სულ ცერებზე დგებოდნენ.

— სხვა ხომ არაფერს ინებებთ ჰერ?—ეკითხებოდა მას ფრანკო, რომელმაც მოახსენა „სტუმარს", რომ მთელი წლის პურის მოსავალს ჰიტლერს ფეშქაშად უგზავნის ესპანეთიო.

— როგორ არა, კიდევ მაქვს პატარა დავალება.

— ბრძანეთ, ოღონდ ბრძანეთ და მთელი ესპანეთი თქვენ განაცვალოთ. ნათქვამია: „ძმა-ძმისთვისა და შავი დღისთვისაო".

— როგორ თუ „შავი დღისთვის"?—მოღუშულად შეეკითხა ჰიტლერის კაცი.—ესე იგი, თქვენ ხომ არ გულისხმობთ, რომ ჩვენ შავ დღეს გვაყრიან რუსები?

ფრანკო წელში მოიკაკვა და მუხლამდე სალამი უძღვნა „ფიურერის" კაცს.

— რას ბრძანებთ? მაგას როგორ შემოგკადრებთ, განა არ ვიცი, რომ თქვენ უძლეველი ბრძანდებით? რა ვუყოთ, რომ წითელმა არმიამ გაჟუჟა თქვენი რჩეული დივიზიები, საერთოდ რა ანგარიშში ჩასაგდებია თუ რაღაც ოთხიოდე მილიონი კაცი მოგიკლეს, არც ის არის მხედველობაში მისაღები, რომ რაღაც ათიოდე ათასი თვითმფრინავმა და ტანკმა თქვენი ჭირი წაიღო. სამაგიეროდ თქვენც ხომ ხოცავთ სლავიან ბავშვებს, მოხუცებს, ქალებს და ერთის სიტყვით, შურს იძიებთ ხალხზე. ასე ვსთქვათ, სწვავთ, სძარცვავთ და მიგაქვთ მშობლიურ გერმანიაში. ეს ბუნებრივიც არის, თქვენ ხომ ჯვაროსნულ ომს აწარმოებთ. იგულისხმეთ, რომ ყველა ჯვაროსანი თქვენთან იქნება.

— სწორედ ჯვაროსნების შესახებ უნდა გითხრათ.—მიუგო ჰიტლერის კაცმა.

— აკი მოგახსენეთ ბრძანეთ მეთქი. განა დაგვავიწყდა თქვენი სიკეთე?—განა თქვენ არ გვეხმარებოდით ესპანეთის მშრომელი ხალხის გაჟლეტაში? განა თქვენი იარაღით არ ვღვრიდით ასტურიელ მემაღაროეთა სისხლს, განა თქვენი ყუმბარებით არ ვანგრევდით მადრიდს, გვადარამას და სხვა ქალაქებს?

— სოფლებსაც.

— დიახ, დიახ სოფლებსაც.

— მაშასადამე, თქვენი ქალაქები და სოფლები დავალებული არიან ჩვენგან.

— არიან, დიახ არიან.

— მაშასადამე, ვალს გადახდა უნდა.

— უნდა, როგორ არ უნდა, ბრძანეთ და...

— მაშასადამე, თქვენ უნდა გამოგვიგზავნოთ ჯვაროსნები. ხომ შეგიძლიანთ?

— ო, შეგვიძლიან, როგორ არ შეგვიძლიან. განა ერთი და ორი? განა ასი და ათასი? ლეგიონობით შეგვიძლიან. შევაგროვებთ დივიზიებს და გაახლებთ,—ოღონდ ერთი კითხვა, თუ ნებას მიბოძებთ.

— რა შეკითხვას ინებებთ?—ალერსით შეეკითხა იგი გენერალს.

— რა სახელი ვუწოდოთ ჩვენს ჯვაროსნულ დივიზიებს?

— ჩემის აზრით, აჯობებს „მტრედისფერი დივიზიები", რადგან ეს უფრო პოეტურია.

— ჩინებულია.—ღრეჭით მიუგო ფრანკომ.—მზიანი ესპანეთისათვის, მტრედისფერი ჯვაროსნები დიახაც ზედგამოჭრილია. უთუოდ ასე მოვიქცევით.

— მაშ ასე... სთქვა ჰიტლერის კაცმა და მორიგი სადღეგრძელოსათვის ჭიქა აიღო.

* *

მეორე დღეს მთელს ესპანეთში სისხლის სამართლის დამნაშავეები „სადეფიციტო საქონლად" გამოაცხადეს: ყველა საპოლიციო უბანში იბარებდნენ ქურდებს, რეციდივისტებს, მკვლელებს, ჯიბგირებს და სათანადო ანკეტის შევსების შემდეგ უცხადებდნენ, რომ ამიერიდან ისინი მტრედები—არიან.

ასე გამოუცხადეს მადრიდელ ბანდიტების მეთაურს ხოზე წუნკალესსაც, რომელსაც მეტსახელად „ელამი ყორანი" ერქვა.

— შენ, ამიერიდან მტრედისფერი დივიზიის მამასახლისად ინიშნები. მოგილოცავთ მტრედობას.

— როგორ თუ მტრედობას, როცა მე ელამი ყორანი ვარ?

— კაცობრიობის ინტერესი მოითხოვს, რომ ყორანს მტრედი დავარქვათ, გესმის?

— მესმის მაგრამ აქედან რა გამოვა?

— ის გამოვა, რომ საბჭოთა კავშირს ჯვაროსნულ ომს გამოუცხადებ, გესმის?

— მესმის, მაგრამ საბჭოთა კავშირთან ომი ესპანური ქიშმიში როდია, ჩვენ გვეშინიან,—ქეჩოს მოფხანით წაიბურტყუნა წუნკალესმა.

— რა გაშინებთ მტრედებო, რა გაშინებთ? ძნელ საქმეზე ხომ არ გგზავნით იქ თქვენს ხელობაზე წახვალთ.

— როგორ?

— როგორ და უბრალოდ: მიხვალთ თუ არა საბჭოთა საზღვარზე, წითელი არმია იარაღს დაჰყრის და შეგეხვეწებათ: „გვაპატიეთ, მეტს აღარ ვიზამთო". თქვენც ადგებით და ისე მოიქცევით, როგორც ხასიათი გექნებათ,—ესე იგი, აპატიებთ, ან არ აპატიებთ. დაერევით ამის შემდეგ და გაძარცვავთ სახლებს, ამოჟლეტთ ბავშვებს, დასწვავთ მოხუცებს, ქალებზე იხმართ ძალადობას და ასე, ამნაირად.

— ჰო-ო, თუ ასეა, მაშინ მართლაც ხელობაზე ვიქნებით წასული,—უპასუხა ელამმა ყორანმა.—მაგრამ ნაძარცვი ვისი იქნება?

— ნაძარცვი სამ ნაწილად გაიყოფა: პირველი წილი გაეგზავნება ჰიტლერს, მეორე—ფრანკოს, მესამე თქვენ დაგრჩებათ.

ზედმიწევნით ასეთ ფორმაში მოხდა გარიგება მტრედებად მონათლულ ყორნებსა და მათ მეპატრონე სვავებს შორის. შეკოწიწდა „ცისფერი დივიზია". და იგი საჯვაროსნო საქმეებისათვის ყირიმის ფრონტზე „გადმოფრინდა".

ეს იყო ზაფხულის მიწურულს.

* *

ნოემბრის მიწურულს კი—წითელმა არმიამ მაგრად მოწურა მომხდური მტერი—როსტოვის კარებთან ხელს რომ აფათურებდა. ჩვენს შტაბში ტყვეებს მორეკეს.

— აი, ესეც „ცისფერი ჯვაროსნები" ამხანაგო უფროსო,—წარუდგა პატაკით ახალგაზრდა ლეიტენანტი დივიზიის შტაბის უფროსს,—ესენიღა დარჩნენ იმ დივიზიიდან".

შტაბის წინ ჩამწკრივდა ხუთმეტიოდე კაცი: ჩამოფლეთილი, აბურძგნილი, ჭუჭყიანი, შიმშილისა და შიშისაგან თვალებჩაცვენილი. ასე გამოიყურებოდნენ „მტრედები".

— სახელი და გვარი,—მოკლედ შეეკითხა უფროსი—აყლაყუდა „ჯვაროსანს", რომელიც ყველაზე წინ ატუზულიყო, იგი თან კანკალებდა, თან ტანს იქექდა და ფიქრობდა, რომ მეტად ახირებული ყოფილა ეს წითელი არმია, რომ მას იარაღის დაყრა კი არა, არამედ იარაღის აყრა ჰქონია ჩვეულებად იმათთვის, ვინც დაუკითხავად ეწვევა საბჭოთა მიწა-წყალს, რომ იგი სპობს, ანადგურებს ყველას, შეუპოვრად იცავს სამშობლოს, იმდენად შეუპოვრად, რომ აი, თვით მტრედებსაც კი ეს ხვედრი არგუნა.

შეკითხვაზე იგი შეკრთა და ყორანივით წამოიყრანტალა.

— ხოზე წუნკალესი.

— საიდან ხართ?

— ესპანეთიდან.

— რა ხელობას ეწეოდით იქ?

— ცნობილია რა ხელობასაც,—„მსუბუქი ხელით" ვმუშაობდი.

— ესე იგი ქურდობდი?

— დიახ. ჩვენ ყველანი მაგ საქმის ხალხი ვართ,—სთქვა წუნკალესმა და ხელი მიუშვირა დანარჩენ ტყვეებზე.

— რა გინდოდათ აქ, რატომ მოდიოდით?

— გვითხრეს: საშოვარი იქნებაო,—თან ნაძარცვს იშოვით, და თანაც კაცობრიობის ინტერესს დაიცავთო.

შტაბის უფროსს მრისხანე ირონიამ გადაუარა სახეზე.

— რა ერქვა თქვენს ნაწილს?

— „მტრედისფერი დივიზია"—თითქმის ერთხმად ამოიკნავლა ყველამ.

— ისე, რომ მტრედები ვართ,—ნაძალადევი ოხუნჯობით დასძინა წუნკალესმა...

— მტრედები კი არა, ყორნები ხართ არამზადები,—გასწყურა კბილებში უფროსმა და ტყვეების მომყვან ლეიტენანტს მიმართა:

— გაიყვანეთ.—განაჩენი ერთი საათის შემდეგ იქნება გამოტანილი.

მტრედისფერი ყორნები უხმოდ გავიდნენ ოთახიდან.

ოთარ მეღვარიძე

რადიო-პაპარძალი

ფაშისტურ გერმანიაში შემოიღეს რადიოქორწინე ბა გაუთხოვარ ქალებისა და ფრონტზე მყოფ ჯარისკაცებისათვის.
გაზეთებიდან

ნახ. ს. ნადარეიშვილისა.

— როგორ დაბერებულხარ ბერტა, მიკვ ირს ამდენხანს რატომ არ გათხოვდი?

— მე კი ის მიკვირს, შენ როგორღა მოახერხე გათხოვება?

— როგორ და რადიოთი.

— შენ ნამდვილი ქმარი მითხარი, მოგეხვიოს, გეალერსოს, თორემ რადიოთი არც მე დამიწუნებდნენ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

უკვე დრო

„ჰებელსმა წარმოსთქვა სასოწარკვეთილი სიტყვა, რომელშიც მოუწოდა გერმანელ ხალხს მოთმინების გარდა, სხვა გამოსავალი არა გვაქვსო.

ნახ. ვოდბოლსკისა

გაზეთებიდან

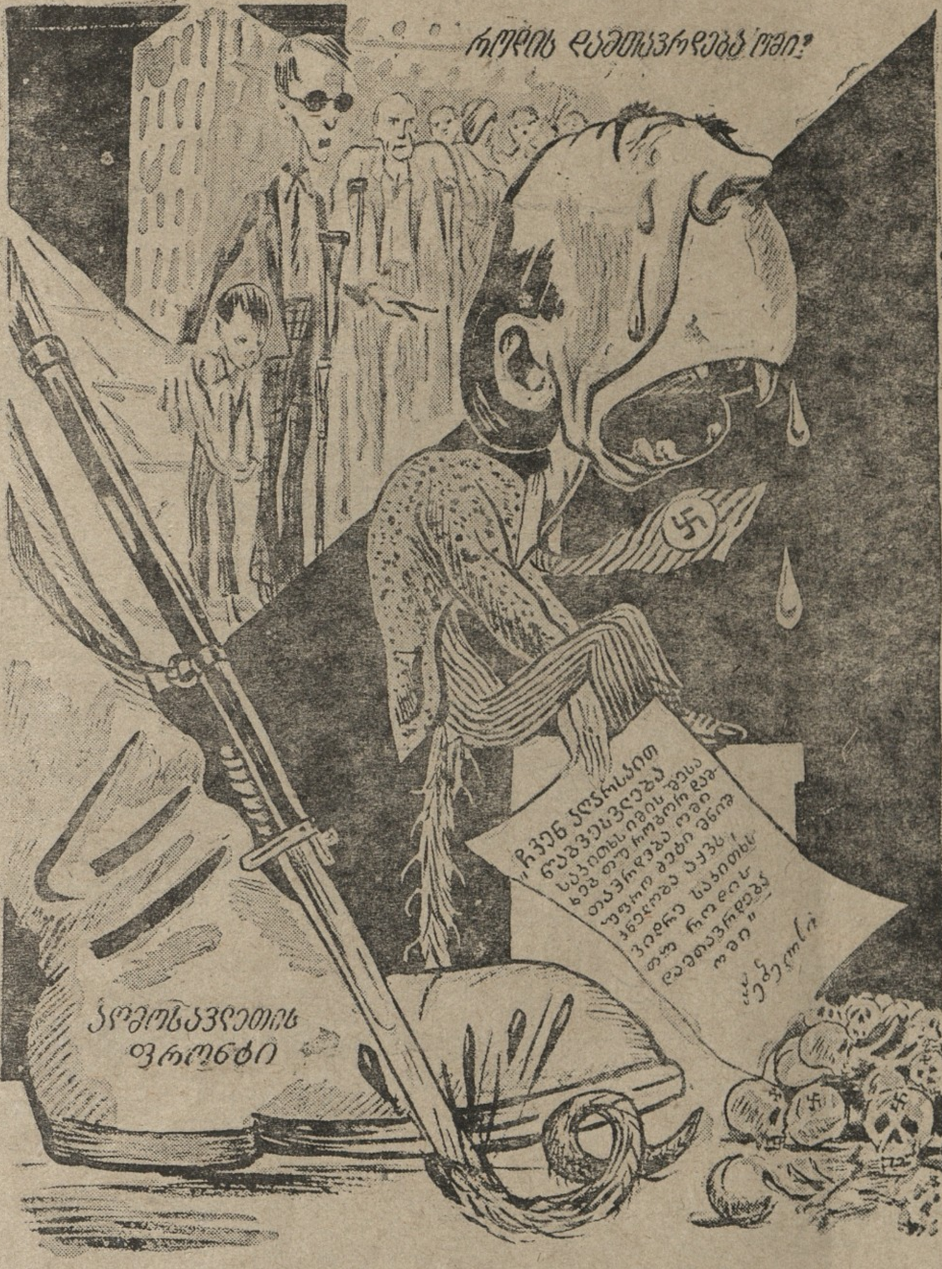

ამ გაიძვერა მაიმუნს
დარი დაუდგა ცუდია,
აღმოსავლეთის ფრონტებზე
რომ წავაწყვიტეთ კუდია,

სხვა ხმაზე იწყო წრიპინი,
სურს ხალხი დაამშვიდოსა,
მაგრამ დრო არის, ხალხმა ის
რომ ძაღლზე ჩამოჰკიდოსა.

ფიურერის მონოლოგი

როგორც ზაფხულში მოგზაური ცხელ უდაბნოში
ვისთვის ნამიც კი ცხელ ქვიშაზე დაპკურებული

სიცოცხლის ალთქმას გამოხატავს იმედის მომფენს,
ისე ვიყავი მეც ბაქოს ნავთს მოწყურებული.

მიმუხთლა ბედმა უნდობელმა და მუხანათმა,
და აღარ დამრჩა ხსნის იმედი თუნდ მსგავსი ბეწვის,

ნავთის მარაგით გულით მსურდა მოთბობა ხელის
და ხელის ნაცვლად ნაცემ ზურგის კანი კი მეწვის.

დ. ჯავშანიძე

ისრები

„უძლეველი რაინდი“

განთავისუფლებული როსტოვში ქალთა ჯგუფმა კომენდანტს მოუყვანა „სს“ დივიზიის ჯარისკაცი, რომელიც სარდაფში დამალულიყო.

(გაზეთებიდან)

ფრიც ფუნდენსონი (ქართულად
ფუნკალაშვილი გვარადა).
აღმოსავლეთის ფრონტისკენ
გამოემართა ჩქარადა.

და წამოსვლის წინ ტრაბახით
ხალხს გაუჭედა ყურები,
„ჩემს ვაჟკაცობას, გმირობას
ნურვინ ახსენებთ ხუმრობით,

მე ისეთ სახელს გავითქვამ —
მაქებდეს მოყმე, მხცოვანი
არიულ რასის დიდება
გავხდები სახელოვანი“.

თქვა და... როდესაც როსტოვში
კვლავ გაჩნდა ჩვენი ლაშქარი,
სარდაფში ცოცხით ქალების
ნახვამ „გმირს“ დასცა თავზარი.

ნახეს რომ ფრიც ფუნდენსონი
მობაქიბუქე „სულიკო“,
„არიულ სულის“ სახსნელად...
სარდაფში მიმალულიყო.

„ცილისწამება“

ფაშისტები სამხრეთის ფრონტზე პანიკურად გარბიან. როსტოვიდან დახევის დროს სომხების სასაფლაოზე (როსტოვში) მათ ასზე მეტი მამაკაცი და ქალი დახვრიტეს.

გაზეთებიდან

ვინ თქვა რომ ჯარი კლეისტის
დამარცხებული ველადა,
როსტოვის მიდამოთაგან
გაიქცა უბრძოლველადა?

მაშ სასაფლაოს უბანში
ხომ გადიხადეს „ბრძოლები“
ხომ ამოწყვიტეს ტყვექმნილი
ბავშვები — თითის ტოლები!

ვერვინ ეტოლოს არიელთ
ბრძოლებში გათამამებით,
მათ სასაფლაო აავსეს
დახოცილ ბავშვთა გვამებით.

მ-ზა.

სარედაქციო კოლეგია

რედაქციის მისამართი: ჟორესის ქ. № 5.

ხელმოწერილია დასაბეჭდად 1941 წ. 17/XII. ბეჭდვითი სიტყვის კომბინატი. გამომც. № 78. შეკვეთა № 1775. უე4778. ტირაჟი 15.000.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ელვისებური

ნახ. დონისა
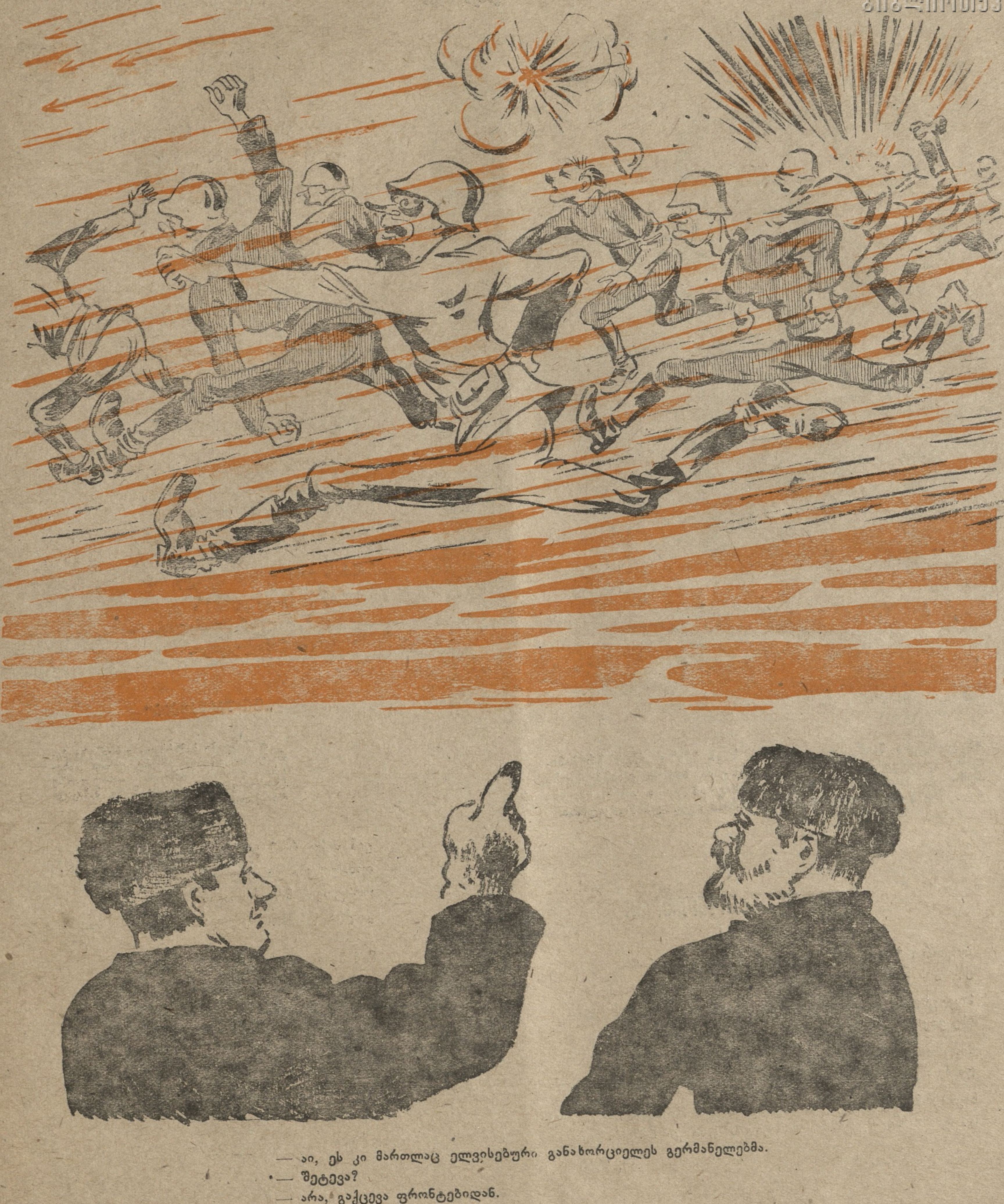
— აი, ეს კი მართლაც ელვისებური განახორციელეს გერმანელებმა.
— შეტევა?
— არა, გაქცევა ფრონტებიდან.